

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-669-0-88>

COMMUNICATION ASPECTS OF GREEN TRANSFORMATION IN CONTEMPORARY GLOBAL POLITICAL PROCESSES

У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ

Shevchenko O. V.

*Doctor of Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Media Communications and Communicative Technologies, Educational and Scientific Institute of International Relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Шевченко О. В.

*доктор політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних медіакомунікацій та комунікативних технологій, Навчально-науковий інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ Україна*

Сучасний світ стикається з викликами, які змінюють політичні пріоритети держав і міжнародних організацій. Серед них вагоме місце посідає проблема змін клімату, що вимагає комплексних рішень у сфері міжнародної безпеки, сталого розвитку, енергетики та природних ресурсів. Зелена трансформація як стратегічний процес стає центральним елементом глобальної політики, визначаючи напрямки розвитку держав, міжурядових платформ та міжнародних ініціатив.

Водночас ефективність впровадження зелених політик значною мірою залежить від комунікаційного виміру. Інформаційні стратегії, політична комунікація та публічний дискурс формують сприйняття, мобілізують підтримку та забезпечують міжнародну солідарність у реалізації стратегій сталого розвитку. Важливим є також координаційний аспект, тобто комунікація між державами, міжнародними організаціями, бізнесом та громадянським суспільством створює умови для більш ефективного впровадження «зеленої» політики на глобальному рівні.

Теоретичні основи. Поняття зеленої трансформації у сучасних дослідженнях трактується як комплексний процес інтеграції екологічних пріоритетів у політичні та суспільні практики, спрямований на забезпечення сталого розвитку в умовах глобальних кліматичних змін [1, с.33]. У політичному вимірі зелена трансформація постає як стратегічний напрям державної та міжнародної політики, що визначає нові підходи до кліматичного врядування, декарбонізації та реалізації

глобальних екологічних ініціатив. Відповідно, вона стає важливим чинником формування сучасного політичного порядку денного.

Політична комунікація у цьому контексті розглядається як процес обміну інформацією між владними інституціями, медіа та громадськістю, який формує інтерпретації політичних рішень і впливає на суспільну підтримку політик. У сфері зеленої трансформації комунікація виступає механізмом формування кліматичного дискурсу та підвищення обізнаності щодо екологічних викликів. Дослідження підтверджують, що спосіб подання інформації про зміни клімату впливає на рівень суспільної підтримки екологічних ініціатив і готовність до їх реалізації.

Глобальні політичні процеси та зелена трансформація. Повномасштабна збройна агресія Росії проти України актуалізувала питання енергетичної безпеки та автономності, що, у свою чергу, стимулювало переорієнтацію на відновлювані джерела енергії та диверсифікацію енергетичних систем. Економічні кризи, з одного боку, обмежують фінансові можливості держав щодо інвестування у «зелені» проекти, з іншого – сприяють пошуку інноваційних рішень і структурній модернізації економік. Кліматичні виклики, зокрема екстремальні погодні явища та деградація екосистем, також посилюють політичний тиск на уряди, змушуючи інтегрувати екологічні пріоритети у стратегічне планування розвитку, що підтверджується звітами Міжурядової групи експертів зі зміни клімату [2].

Важливу роль у просуванні політик сталого розвитку відіграє ООН, яка виступає центром координації, нормотворення та комунікації, забезпечує формування спільних правил і стандартів, а також сприяє обміну найкращими практиками та мобілізації ресурсів. Зокрема, Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року створює рамкові умови для узгодження національних стратегій із глобальними цілями [3]. Водночас зростає значення політичної комунікації як інструменту досягнення консенсусу між різними акторами та координації дій у багаторівневому врядуванні.

Комунікаційний вимір зеленої трансформації. Комунікаційний вимір зеленої трансформації є важливим елементом сучасних глобальних політичних процесів, оскільки саме через комунікацію відбувається формування, інституціоналізація та легітимація кліматичної політики. Політична та міжнародна комунікація у цій сфері реалізується через офіційні переговорні формати, стратегічні документи, дипломатичні наративи та публічні виступи політичних лідерів, зокрема, у межах міжнародних кліматичних переговорів (Conference of the Parties – COP). Як підкреслює С. Мозер, ефективна кліматична комунікація є

необхідною умовою політичної дії, оскільки вона впливає на рівень усвідомлення проблеми та готовність до її вирішення [4, с. 39].

Дослідження свідчать, що «рамкування» кліматичної проблематики через категорії ризику або економічної вигоди безпосередньо впливає на рівень підтримки політичних рішень національної і міжнародної громадськості [5, с. 15]. На практиці це проявляється у визначенні пріоритетності кліматичних тем у медіа (наприклад, акцент на екстремальних погодних явищах або енергетичній безпеці) та у способах їх інтерпретації (наприклад, як безпекової загрози, економічної можливості або етичного обов'язку).

Важливим елементом є також формування міжнародної солідарності, яка досягається через глобальні комунікаційні ініціативи. До них належать інформаційні кампанії на рівні ООН, Всесвітні кліматичні саміти, а також транснаціональні мережі громадських рухів (наприклад, Fridays for Future), які створюють горизонтальні канали комунікації між суспільствами різних країн, що сприяє уніфікації кліматичного дискурсу та формуванню відчуття спільної відповідальності за досягнення цілей сталого розвитку [6].

Суттєву роль у підтримці зеленої трансформації відіграють медіа та цифрові платформи, які забезпечують масштабованість і швидкість поширення кліматичної інформації. Традиційні медіа (телебачення, преса) формують базові наративи, тоді як соціальні мережі (X, Facebook, YouTube) створюють інтерактивне середовище для обговорення та мобілізації. Згідно з дослідженнями IPCC, ефективна комунікація потребує врахування факторів довіри, локального контексту та культурних особливостей сприйняття інформації [2].

Взаємодія політики та комунікацій у контексті зеленої трансформації. Можна стверджувати, що ефективність політичних рішень у сфері сталого розвитку значною мірою визначається якістю комунікаційних процесів, що їх супроводжують. Як йдеться у наукових розвідках, медіа здатні формувати суспільне уявлення про значущість проблем, тим самим впливаючи на політичні пріоритети [7, с. 14]. У сфері зеленої трансформації це означає, що належно вибудована комунікація може прискорювати впровадження кліматичних стратегій, тоді як її відсутність або неефективність гальмувати їх реалізацію.

Водночас інтеграція політики та комунікацій стикається з низкою викликів. Серед ключових – інформаційна фрагментація, поширення дезінформації та політизація кліматичної проблематики, що можуть знижувати рівень довіри до наукових даних і політичних рішень. Додатковим викликом є асиметрія доступу до інформації між різними регіонами та соціальними групами, що ускладнює формування єдиного глобального дискурсу. Як підкреслюється у звітах IPCC, ефективна

кліматична політика потребує не лише наукових знань, а й належної комунікації, яка враховує соціокультурні особливості та рівень сприйняття інформації [2].

Зелена трансформація у сучасних глобальних політичних процесах постає як багатовимірний феномен, що формується під впливом взаємопов'язаних криз і визначає нові орієнтири розвитку міжнародної політики. Водночас ефективність реалізації «зеленої» політики дедалі більше залежить від комунікаційного супроводу, який забезпечує її легітимацію, підтримку та практичну імплементацію. Використання сучасних медіа та цифрових платформ розширює можливості для залучення громадськості, водночас актуалізуючи проблему дезінформації та фрагментації інформаційного простору. Взаємодія політики та комунікацій у контексті зеленої трансформації має системний характер. Комунікаційні стратегії визначають рівень ефективності політичних рішень, впливають на їх сприйняття та реалізацію, а також сприяють формуванню міжнародної солідарності у відповідь на глобальні екологічні виклики. Синергія між міжнародними політичними інституціями та комунікаційними каналами створює передумови для більш узгодженого і результативного впровадження кліматичних стратегій.

Література:

1. Орловська Ю. Глобальні імперативи зеленої трансформації економіки. *Економічний простір*. 2025. № 208. С. 32–38.
2. Climate Change 2023: Synthesis Report *IPCC*: веб-сайт. URL: <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/> (дата звернення: 15.03.2026).
3. United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. *United Nations* : веб-сайт. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (дата звернення: 15.03.2026).
4. Moser S. C. Communicating Climate Change: History, Challenges, Process and Future Directions. *WIREs Climate Change*. 2010. P. 31–53.
5. Nisbet M. C. Communicating Climate Change: Why Frames Matter for Public Engagement. *Environment. Environment: Science and Policy for Sustainable Development*. 2009. Vol. 1 #2, P. 12–23.
6. United Nations. Communicating the Sustainable Development Goals: A Toolkit *United Nations*: веб-сайт. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2017/02/Communicating-SDGs-Toolkit.pdf> (дата звернення: 15.03.2026).
7. McCombs M., Valenzuela S. *Setting the Agenda: The Mass Media and Public Opinion*. Cambridge: Polity Press, 2020. 248p.